



Илија ПСАЛТИРОВ

## ПРОМЕНИ ДА! НО, КАКВИ?

**П**ромените се случуваат секојдневно, во нашите приватни животи, службени односи и активности, во општествените текови... Панта реи! Токму така, сè тече, сè се менува. Во Македонија во изминативе 15 години се менуваа владите, односно министрите и парламентарците (иако има и такви кои се заштрафија за парламентарните столчиња), се менуваа и некои лидери на политички партии, но некако тешко се менуваа(т) навиките. Се менуваше и стандардот на животот на граѓаните, за некои на подобро (се офајдија од приватизациите и од матните бизнис зделки, иако има и чесни случаи), а за поголем дел од луѓето на полошо. Некои се расфрлаат со милиони, со џипови, со хаџиенди, со станови и куќи, луксузни леувања и сл., а други едвај имаат и за леб, а да не зборуваме за нешто повеќе. Ако се земе предвид дека се менуваат и цените, но не и платите, односно дека цените растат константно, особено на услугите, кои денес се неопходна потреба (на пример, струјата), тогаш може да се констатира дека промените во Македонија фатиле погрешна насока. Значи, промените се нормална работа, но нас овде нè фаќаат или неподготвени или погрешно го разбираме значењето на самиот збор.

Не знам дали некаде постои наука за промените или можеби испит на некој факултет, но како повеќегодишен менаџер сум сфатил дека секој оној кој не е подготвен на промени, станува

нивна жртва. Или подобро речено, ако не сме дел од промените и тие да почнуваат од нас самите, тогаш промените ќе нè повлечат во еден вртлог во кој лесно можеме да се удавиме. Значи, промени да! Но, какви? Да почнеме од нас самите, наместо за сè да ги обвинуваме останатите. Дали секогаш за сè ни е виновна Владата, кој и да седи во неа? Дали не сме се прашале не е ли проблемот и во нас? Дали некогаш сме биле иницијатори на промените, не само за нас лично, туку и за целото општество? Дали само сме мислеле на доброто на нас самите или и за доброто на сите околу нас, за доброто на нашата заедничка земја? Би можел вака во недоглед да поставувам прашања и да дојдам до констатацијата дека сме станале премногу егоистични, љубоморни едни на други, завидливи... Сме ги изгубиле хуманите вредности, да си поаѓаме едни со други, да се почитуваме меѓусебно, да се радуваме на успехите на другиот и тој да се радува на нашите успеси...

Кај нас сè е поинаку. Се изместиле вредностите и критериумите, се изгубиле човечките доблести. Ги покажуваме само своите мани. Каде отиде човекот во нас? Се чини дека се удавил во промените, зашто не успеал да ги направи самиот, почнувајќи од себе. А еве неколку примери дека работите сепак зависат од нас поединечно. Примерите нека бидат рефлексии на животот на еден обичен граѓанин, гледани низ призмата на секојдневието. Секое утро се буди жив ненаспан, со позната утринска вкочанетост, зашто животот

не му е песна, туку приказна стресна. Застанува пред огледало и се прашува: Дали да се измијам или да се убијам? Наместо со бакнеж да се раздели со жената пред да замине на работа, нервозно ја треска надворешната врата и се упатува кон автомобилот. А сè тоа затоа што тој ден треба да плати сметки за комуналии, да купи нешто за јадење за фамилијата, на децата да им купи облека за на училиште...

Го стартува автомобилот и гледа дека индикаторот му покажува дека бензинот му е на резерва, што уште повеќе му ја крева тензијата. Пристигнува во близина на работното место и сфаќа дека нема каде да паркира и дека мора да плати за паркингот во близина, од што му се "дига" косата на глава. Сам себе се прашува: дали да оди на "50:50" или да се искачи на тревникот и тука да го остави возилото. Се одлучува за последното, без да размислува дека "пајакот" може да му го собере автомобилот. Но, најважно од сè е тоа што нема да плати за паркинг и што ќе го уништи тревникот. Имајќи предвид дека не е единствен кој така размислува и прави, како да очекуваме дека тревниците низ градот ќе ни бидат убаво средени? Дали за тоа се виновни луѓето од "Паркови и зеленило"? Излегувајќи од возилото, наместо во најблиската корпа за отпадоци, кутијата од цигари ја фрла каде што ќе му дојде, за што секако се "виновни" оние од "Комунална хигиена", зашто не го чистат градот. И приказната продолжува до вечерните часови, додека не дојдат вестите на ТВ, кога почнува арсена-

лот од пцости кон државата и кон власта, зашто ништо не прават за да се подобри животот на луѓето како него. А дали истиот тој човек се прашал што тој може да направи за нешто да е подобро, нешто да е поинаку, да има некаква позитивна промена, за државата, за градот, за луѓето околу него, за себе?

Седнати пред телевизорот сите сме експерти за сè. Дури и кога нашата фудбалска репрезентација ќе биде поразена, и тогаш сите сме подобри селектори од селекторот или подобри фудбалери од фудбалерите. Сите ние сме подобри политичари од нашите политичари, односно подобри министри од министрите, ама никој не се нафаќа вистински да се "фати за гуша" со проблемите. Не дека досегашните наши функционери, повторно ќе кажам со чест кон одредени исклучоци, направиле нешто добро за народот, ама барем пројавиле желба да пробаат. Е, сега што потоа тоа им се усладило, па си правеле само за себе, е друго прашање. Затоа драг пријателе, ти што се препознаваш во ликот од приказната, но дури и да си од онаа друга страна (во власта), не чекај само друг да направи нешто за тебе, туку направи промена, направи нешто што ќе те направи среќен не само тебе, туку и твојата фамилија, твоите соседи, твојата населба, град, твојата држава. Не чекај промените други да ти ги донесат, зашто тие можат тебе да те однесат (во вртлогот). А не треба многу. За почеток бакни си ја љубената и подари ѝ еден цвет. Почни од некаде, почни со нешто позитивно. Направи промена, но позитивна.